

Actieplan huisvesting en integratie van statushouders

Inhoud

1. Inleiding
2. Algemene informatie
 - 2.1 Opvang in Nederland
 - 2.2 Procedure
 - 2.3 Bestuursakkoord Rijk & gemeenten
3. Gemeente Oude IJsselstreek
 - 3.1 Algemene informatie
 - 3.2 Visie
 - 3.3 Opvang asielzoekers
 - 3.4 Opvang extra statushouders
4. Huisvesting in gemeente Oude IJsselstreek
 - 4.1 Algemene informatie
 - 4.2 Uitgangspunten
 - 4.3 Mix & fasering
 - 4.4 Gebruik bestaande gebouwen
 - 4.5. Gebruik onbebouwde percelen
 - 4.6 Huisvesting minderjarigen asielzoekers
 - 4.7 Financiën
5. Integratie in gemeente Oude IJsselstreek
 - 5.1 Aansluiting gemeentelijk beleid
 - 5.2 Maatschappelijke begeleiding
 - 5.3 Participatieverklaring
 - 5.4 Inburgering
 - 5.5 Onderwijs
 - 5.6 Werk&inkomen
 - 5.6.1 Werk
 - 5.6.2 Inkomen
 - 5.6.3 Bijzondere bijstand
 - 5.7 Integratie minderjarige asielzoekers
6. Communicatie
7. Financiën
8. Tot slot: samenvatting acties en procedure

Bijlage(n):

- Overzicht kosten en dekking
- Participatieverklaring

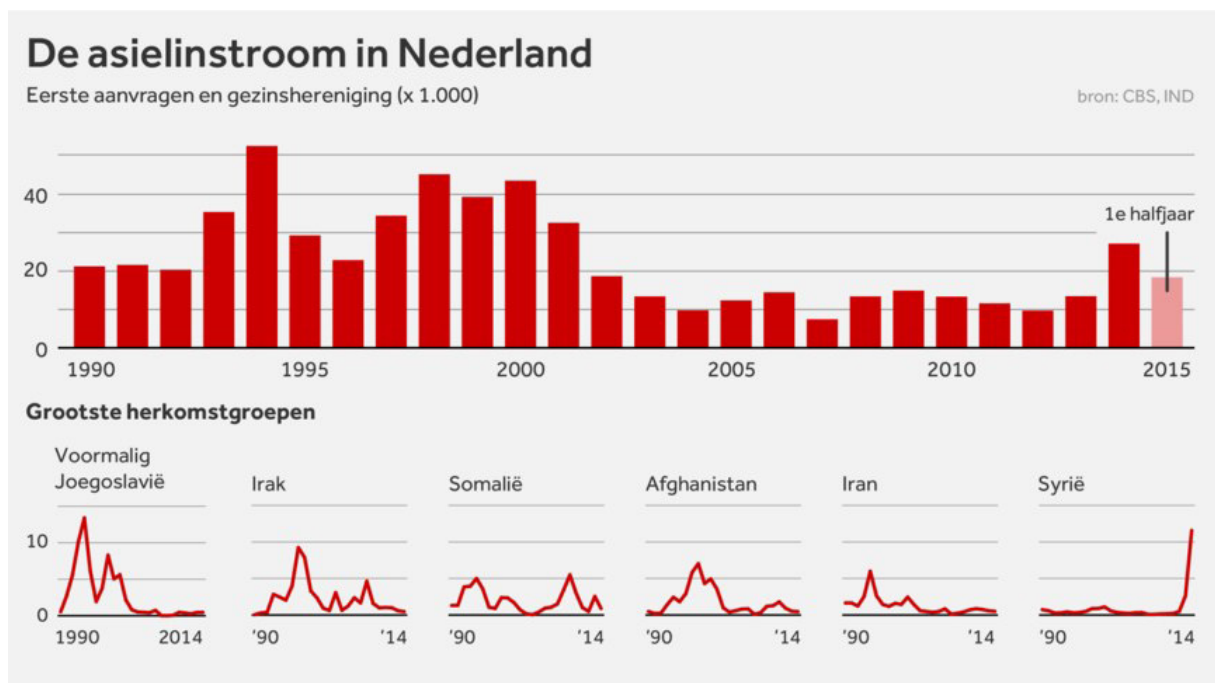
1. Inleiding

Het afgelopen jaar heeft het wereldwijde probleem rond vluchtelingen de aandacht. Vrijwel dagelijks bereiken ons via media beelden en discussies. De ontwikkelingen zijn de afgelopen maanden in een behoorlijke stroomversnelling gekomen waarbij het beleid achter liep op de praktijk. Het COA en Vluchtelingenwerk draaiden met vele vrijwilligers overuren. Ondertussen werd geprobeerd om een structuur te krijgen in de opvang. In Europa werden tussen landen afspraken gemaakt om de vluchtelingen op te vangen. Vanuit het Rijk en provincie wordt het beleid vertaald naar de gemeenten in het Bestuursakkoord 'Verhoogde asielinstroom'. De gemeente Oude IJsselstreek heeft de verantwoording voor deze ontwikkelingen afgelopen jaar serieus opgepakt door met verschillende partners in gesprek te gaan en zaken te regelen. De raadsleden zijn hier, ook via hun fractievoorzitters, regelmatig over bijgesproken. Nu is het tijd om met een structureel actieplan te komen. Er was wel een Beleidskader Integratie van 2008. Deze past echter niet meer bij de verhoogde instroom. Bij de nieuwe situatie past ook een nieuw plan. Dit is geen aparte notitie geworden over integratie en huisvesting maar een actieplan dat beide onderwerpen aanpakt omdat ze met elkaar verweven zijn. Het zwaartepunt van de actiepunten die in dit plan zijn opgenomen liggen wel bij huisvesting van extra statushouders en de integratie van statushouders. Maar ook de (nood)opvang voor asielzoekers komt aan de orde omdat niet te voorzien is voor welke opgave we de komende maanden staan. Het blijft namelijk een grillig vraagstuk waarbij voortdurend moet worden bijgesteld.

2. Algemene informatie over vluchtelingenopvang

2.1 Opvang in Nederland

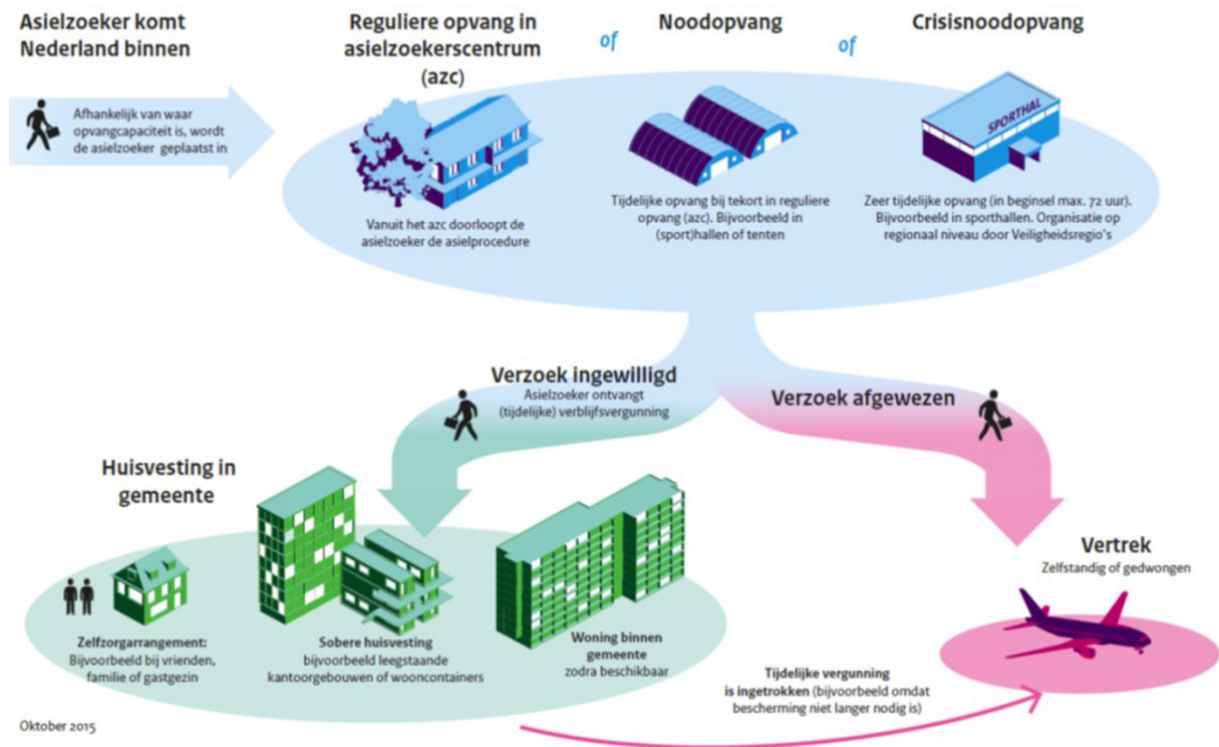
Wereldwijd zijn er zo'n 60 miljoen mensen op de vlucht. Het merendeel van de mensen wordt opgevangen in de regio van herkomst blijkt uit de cijfers van het UNHCR. Zo verblijft 97% van de Syriërs in de regio. De opvang vindt plaats in vluchtelingenkampen die vaak niet ingericht zijn op langdurig verblijf. Een 3% van de mensen probeert daarom asiel aan te vragen in een ander land. Dat gebeurt in een asielzoekerscentrum (AZC). Begin 2016 verblijven er in de AZC's 44.446 mensen. Daarvan hebben 16.412 een status. In 2001 verbleven 83.801 mensen in een AZC. Omdat na dat jaar het aantal asielaanvragen terug liep zijn veel AZC's gesloten. Het probleem is nu dat er in korte tijd meer aanvragen zijn. Er zijn nu onvoldoende AZC's om de vluchtelingen op te vangen. Daarom zijn er noodlocaties geopend zoals het bekende Heumensoord bij Nijmegen.

2.2 Procedure

De begrippen vluchteling, asielzoeker en statushouder worden in het vluchtelingenvraagstuk nog al eens door elkaar gehaald. Niet iedereen die vlucht uit zijn land van herkomst is een asielzoeker of vluchteling. In juridische zin is een asielzoeker iemand die een asielaanvraag heeft ingediend in Nederland en wacht op de uitslag van die aanvraag. Een asielzoeker heeft de aanvraag ingediend in het Aanmeldcentrum in Ter Apel en woont, lopende de procedure, in een Asielzoekerscentrum (AZC). De asielaanvraag kan leiden tot een toewijzing of een afwijzing. Bij een toewijzing krijgt de aanvrager een verblijfsstatus en wordt 'statushouder'. Een statushouder verhuist vanuit het AZC naar een normale woning in een willekeurige gemeente. Een statushouder kan een status krijgen omdat hij vluchteling is of om andere redenen. Een vluchtelingenstatus kan alleen worden afgegeven wanneer er sprake is van individuele vervolging in het land van herkomst, vanwege een van de gronden van het Vluchtelingenverdrag (ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot

een bepaalde sociale groep). Wanneer hiervan sprake is, wordt iemand vluchteling in de juridische zin. Als iemand een verblijfsstatus heeft dan mag iemand voorlopig in Nederland blijven. Wanneer mensen geen verblijfsstatus krijgen gaan ze naar een uitzetcentrum. Het Rijk legt via de provincies gemeenten op om statushouders te huisvesten. Elk half jaar wordt vastgesteld hoeveel statushouders opgevangen moeten worden door de gemeenten. De toedeling gaat naar rato van het aantal inwoners.

Bron: Ministerie van Veiligheid en Justitie

2.3 Bestuursakkoord Rijk & gemeenten

In het najaar 2015 ontstonden door de verhoogde instroom van vluchtelingen crisissituaties waarin het kon gebeuren dat een wethouder uit Arnhem 's middags werd gebeld en dat er de volgende dag vluchtelingen werden gehuisvest in De Koepel in Arnhem. Hier en daar in Nederland werden mensen opgevangen in sporthallen. Om de opvang beter te coördineren hebben het Rijk en gemeenten op 27 november 2015 afspraken gemaakt over de verhoogde asielinstroom. Dit akkoord 'Verhoogde asielinstroom' is op 21 december 2015 door de leden van het VNG goedgekeurd. In het akkoord zijn afspraken gemaakt over de aansturing van de opgave door het instellen van regionale regietafels onder verantwoordelijkheid van de Commissarissen van de Koning. Daarnaast worden er afspraken gemaakt over (nood)opvang van asielzoekers, huisvesting van statushouders en integratie. Het Rijk en de VNG hebben op 28 april 2016 een overeenstemming bereikt over de uitwerking. Belangrijk is dat er extra middelen beschikbaar zijn gesteld voor tijdelijke huisvesting, maatschappelijke begeleiding en integratie.

3. Gemeente Oude IJsselstreek

3.1 Algemene informatie

Zoals in het procesakkoord van de gemeente Oude IJsselstreek is beschreven wil het bestuur uitgaan van de kracht van de samenleving door samen met partners maatschappelijke vraagstukken te benoemen en op te pakken. Het vluchtelingenvraagstuk raakt veel terreinen: niet alleen het (nood)huisvestingsvraagstuk maar ook hoe de samenleving toegankelijk is voor mensen die niet gelijk de Nederlandse taal beheersen en een andere cultuur hebben. In die zin is de vluchtelingenproblematiek een opgave waar van geleerd kan worden. De gemeente Oude IJsselstreek vangt in samenwerking met de woningcorporatie Wonion al jaren statushouders op. Eind 2014 bleek dat de opgave vanuit het Rijk werd verdubbeld. Om hier op te anticiperen zijn de partners in de opgave begin 2015 uitgenodigd voor overleg. Het ging hierbij om het vluchtelingenwerk, woningcorporatie, het onderwijs, welzijnsorganisaties. Vanuit het overleg zijn verschillende werkgroep bijeenkomsten geweest om de opvang goed te organiseren. Niet alleen met maatschappelijke partners is overlegd maar ook in de regio. Hieruit is samen met 7 Achterhoekse gemeenten de Achterhoekse Aanpak geformuleerd.

3.2 Opvang van asielzoekers in de regio

Het Rijk en de provincie hebben afgelopen maanden een dringend verzoek gedaan aan gemeenten om te bekijken of er locaties zijn die geschikt zijn als locaties voor een AZC of noodopvang. Uit het onderzoek van de gemeente is naar voren gekomen dat er op dit moment geen locaties zijn die geschikt zijn voor een AZC of langdurige noodopvang. Dit heeft met name te maken met het feit dat het COA op zoek is naar locaties van 300 personen of groter. Het onderzoek naar een noodvoorziening heeft er wel toe geleid dat er een actueel draaiboek klaar ligt voor kortdurende noodopvang van vluchtelingen. Het gaat dan om crisisopvang voor een aantal dagen. Buurgemeenten in de Achterhoek konden wel een (nood)opvang openen. De gemeente Oude IJsselstreek heeft in de regio voorgesteld om te onderzoeken of echt kleinschalige noodopvang, het zgn Bridgetmodel als experiment uitgevoerd kon worden. Vanuit de Regio Achterhoek is wel aangedrongen op kleinschalige opvang maar uit een reactie vanuit de Provincie hierop blijkt dat het Rijk en het COA niet bereid zijn om nog kleinschaliger te huisvesten. Er is op dit moment niet meer tijd gestoken in dit experiment. Het is niet uitgesloten dat dit in de toekomst weer opgepakt wordt.

Hieronder staat schematisch aangegeven welke vormen van opvang er mogelijk zijn voor asielzoekers en waar deze gevestigd zijn of waren. Om toch een bijdrage te kunnen leveren aan het verminderen van de druk op de AZC's is door het College van de gemeente Oude IJsselstreek gekozen om voorop te gaan lopen met het huisvesten van statushouders.

	termijn	capaciteit	locatie	Achterhoek
AZC/VOV	2/5 jaar	300-800 personen	Goed bereikbaar	Aalten, Winterswijk, Doetinchem
Grootschalig minderjarigen		150		Berkelland
noodopvang	Half jaar	Vanaf 300	Nabij AZC	Doetinchem
crisisopvang	72 uur	Vanaf 150		Doetinchem, Oost Gelre

3.3 Opvang van (extra) statushouders in gemeente Oude IJsselstreek

Elke gemeente moet naar rato van inwoners jaarlijks statushouders huisvesten. De aantallen worden per half jaar bekend gemaakt. Toen in september 2015 bleek dat de opgaven voor dat jaar al was bereikt is verder gegaan met huisvesten. Op deze manier kon de gemeente bijdragen aan het plaats maken in de AZC's voor vluchtelingen. De gemeente heeft in nauwe samenwerking met Wonion en Vluchtelingenwerk een aantal grote gezinnen kunnen huisvesten. Voor 2016 worden met name alleenstaande mannen verwacht en alleenstaande minderjarig asielzoekers (AMV's). Omdat de gemeente Oude IJsselstreek een bijdrage wil leveren is besloten om uit te zoeken of het mogelijk is om in 2016 100 extra statushouders te huisvesten. Wanneer de gemeente besluit extra statushouders te huisvesten dan zal het COA een inspanningsverplichting aangaan om daarbij ook een aantal gezinnen aan te leveren. Er verblijven nu ongeveer 16.000 personen met een status in het AZC's die wachten op een woning. Door deze mensen een tijdelijke woning te bieden kunnen ze beginnen met integreren.

jaar	opgave	Gerealiseerd tot april 2016	restopgave
2014	33	33	-
2015	68	111 (43 vooruitlopend voor 2016)	-
2016	101	13 (+ 43 van 2015=56)	45 + 50 extra

De samenstelling van de groep mensen die in de gemeente zijn komen wonen in 2015 bestond uit 25 kinderen, 35 jongeren en 55 volwassenen.

Vanaf 2008 zijn er in de gemeente ongeveer 600 mensen opgevangen. Mede hierdoor wonen in de gemeente Oude IJsselstreek 61 nationaliteiten waarvan de grootste groepen van Duitse en Turkse afkomst zijn. Het huisvesten van statushouders heeft invloed op het aantal inwoners.

Op 1 januari jaar	inwoneraantal
2014	39.603
2015	39.562
2016	39.656 (39.545 zonder statushouders 2015)

3.4 Achterhoekse Aanpak

Omdat de mogelijkheden voor opvang van asielzoekers en statushouders in de Achterhoekse gemeenten verschillend zijn, is besloten samen te werken. In februari 2016 is met de gemeente Doetinchem, Oost Gelre, Berkelland, Aalten, Bronckhorst en Winterswijk een Achterhoekse Aanpak geformuleerd. Door regionaal de problematiek aan te pakken, kan het vaker voorkomen dat een gemeente volgens de oude systematiek een lager aantal vluchtelingen, asielzoekers, of vergunninghouders huisvest dan nu is opgelegd. Maar ook kunnen daar waar dat mogelijk is, andere groepen, in andere stadia van hun procedure weer meer ruimte krijgen. Meer manoeuvreerruimte maakt het makkelijker aan de totale vraag te voldoen. De zeven gemeenten zullen daarvoor ook in gezamenlijkheid opereren in overleggen met Rijk, Provincie, COA en andere partners die betrokken zijn bij de opvang en huisvesting van vluchtelingen (in welk stadium van hun procedure dan ook).

Gezamenlijk is een brief gestuurd aan de Commissaris van de Koning met het verzoek om de opgave voor het huisvesten van asielzoekers en statushouders voor de Achterhoek als een totale opgave voor de Achterhoek te beoordelen. Hierdoor is door de CdK positief op gereageerd. Verder is afgesproken kennis te delen en wordt er gezamenlijke overlegd met de woningcorporaties en provincie. Bij het delen van kennis is een verdeling gemaakt in aandachtgebieden en voor de gemeente Oude IJsselstreek ligt de aandacht bij werk&inkomen.

4 Huisvesting

4.1 Algemene informatie

Omdat de opgave voor 2015 groter was dan in 2014, is in februari 2015 een bijeenkomst gepland met de woningcorporaties in onze gemeente. Hierbij waren ook de woningstichtingen uitgenodigd die een klein aantal woningen in de gemeente hebben zoals Habion, Actys en Mooiland. Wonion is nog tot nu toe nog de grootste aanbieder van woningen. Voor woningzoekende heeft het huisvesten van statushouders tot nu toe geen grote problemen opgeleverd. Een paar jaar geleden was de wachttijd nog 2 jaar. Op dit moment een half jaar. Het particulier woning bezit in de gemeente is groot, ca 75%. Om te bekijken hoe we de mogelijkheden van particulier woningbezit kunnen benutten is een ingang gezocht bij de makelaars. Hiervoor is een bijeenkomst georganiseerd en is een persbericht verspreid. Dit nog niet tot concrete realisatie geleid.

Huisvesting van statushouders volgens de taakstelling heeft tot dusver plaats gevonden binnen het huidige aanbod van sociale huurwoningen. Om aan de intentie van huisvesting van 100 extra te kunnen voldoen moet er extra tijdelijke huisvesting gecreëerd worden. Voor de korte termijn is het van belang dat de doorstroming van de statushouders vanuit de AZC's naar huisvesting in de gemeenten op gang komt. Veel statushouders houden plekken bezet waar het COA nieuwe asielzoekers zou willen plaatsen die nu eerst in (nood)opvang locaties moeten worden ondergebracht. Het rijk en de gemeenten hebben in het bestuursakkoord een aantal verruimde maatregelen afgesproken. Zo ook de afspraak dat voor statushouders een sobere en kleinschalige huisvesting bovenop de huidige woningvoorraad gerealiseerd kan worden.

4.2 Uitgangspunten

Het voornaamste doel is om te komen tot een plan voor tijdelijke wooneenheden waarmee de huisvesting van 100 extra statushouders wordt gefaciliteerd op een dusdanige wijze dat de huisvesting financieel en maatschappelijk haalbaar is en in 2016 gerealiseerd kan worden.

Voor het aspect **financieel** haalbaar is als belangrijkste uitgangspunt gehanteerd dat er een goede balans moet zijn tussen een sobere en doelmatige oplossing waarbij een zo goed als mogelijke efficiënte en duurzame investering wordt gedaan.

Om de doelstelling te realiseren is **direct beschikbaarheid** als belangrijkste uitgangspunt gehanteerd. De beoogde oplossingen voor tijdelijke huisvesting dienen in 2016 te realiseren zijn. Daarbij is gekeken naar beschikbare, onbebouwde percelen en leegstaande gebouwen, waar zoveel als mogelijk al bestemming en infrastructuur zoveel mogelijk aanwezig is en op aangesloten kan worden.

In overleg met de samenwerkende organisaties zoals Vluchtelingenwerk en Wonion wordt de voorkeur gegeven aan **zelfstandige wooneenheden**. Reden hiervoor is dat dit hiermee een zo rustige en minder stressvolle woonsituatie oplevert bij de bewoners. Dit zal uiteindelijk de toekomst van de bewoner ten goede komen.

Voor het aspect maatschappelijk draagbaar is als belangrijkste uitgangspunt gehanteerd dat er een maximale **spreiding** in de gemeente moet zijn. Hierbij is ook gekeken hoe de toewijzing van woningen verleden jaar is uitgevallen.

Spreiding van het aantal gehuisveste statushouders in 2015

Kern	Aantal personen	aantal huizen
Ulft	66	14
Gendringen	9	4
Terborg	18	6
Varsseveld	15	4
Silvolde	5	5
Overige kernen	0	0

4.3 Geleidelijk en gevarieerd

Vanuit de wens om relatief snel in extra woonruimte te voorzien is het plaatsen van tijdelijke woningen een oplossing dat relatief snel ingezet kan worden. Daarnaast is het ook van belang om te kijken naar meer duurzame oplossingen zoals het verbouwen van leegstaande gebouwen. Een combinatie van een duurzame en snelle oplossing is gewenst. Daarnaast is een integrale aanpak en samenwerking de sleutel tot succes. Dit vraagt in de aanpak wat ruimte voor maatwerk oplossingen. Vanaf de plaatsing van een statushouder is vluchtelingenwerk betrokken voor de nodige maatschappelijke begeleiding te verzorgen en/of te regelen. Om een zorgvuldige begeleiding te kunnen blijven bieden is een gefaseerde instroom van extra statushouders van belang.

In de eerste fase richten we ons voornamelijk op de extra huisvesting van ca 50 statushouders in tijdelijke wooneenheden en/of leegstaande panden die eigendom zijn van de gemeente of Wonion. Daarnaast wordt er gekeken naar mogelijke woonvormen voor huisvesting van alleenstaande Minderjarigen Vluchtelingen (AMV's)

Ook staan er in de gemeente meer gebouwen (in eigendom van derden) leeg en zijn mogelijk geschikt te maken voor tijdelijke huisvesting. De mogelijkheden om andere gebouwen in te zetten zal onderzocht worden in de tweede fase. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de benodigde woonvorm voor de nareizigers, de AMV's die doorstromen en de ontwikkelingen binnen de AZC's.

De locaties zijn gericht op huisvesting van alleenstaande personen en in de kleine kernen voornamelijk gezinnen. Echter de plaatsing van het aantal en/of samenstelling is afhankelijk van de instroom van bij de AZC's.. Het COA heeft toegezegd een inspanningverplichting te hebben om een goede match te maken.

Fase 1		Soort woonvorm	
20 personen		Tijdelijke wooneenheden	
30 personen		Leegstaande gebouwen	
Fase 2		Soort woonvorm	
0-50 personen		Tijdelijke woonunits	
Aantal en woonvormen afhankelijk van nareizigers, aantal minderjarigen (AMV) en ontwikkelingen binnen de AZC's.		Leegstaande gebouwen	
		Vastgoed derden	
		Bestaande woningen	

Actie:

- *Instemmen met de fasering*

4.4 Gebruik bestaande gebouwen

Het is ook mogelijk om leegstaande panden (ook zonder woonbestemming) op korte termijn geschikt te maken voor tijdelijke en sobere wooneenheden waar statushouders gehuisvest kunnen worden. Voor de inpandige aanpassing wordt gebruik gemaakt van een inbouwunit, die zonder teveel bouwkundige aanpassingen helpen om een bestaand gebouw te kunnen transformeren naar een tijdelijke woonfunctie. De eenheden moeten voldoen aan bouwbesluit en aan de eisen van brandveiligheid. Mede op basis van de uitgangspunten: beschikbaarheid en spreiding, is de selectie voor deze fase gemaakt zoals hieronder aangegeven:

	Kern	Locatie	Mogelijk aantal	Bestemming	Eigenaar
1	Terborg	Walstraat 22 Voormalig St. Jorisschool	20 personen	maatschappelijk	Gemeente (in de toekomst Wonion)
2	Varsseveld	Roggestraat 19 Voormalig Peuterspeelzaal Hummeltje Tummeltje	4 tot 6 personen	maatschappelijk	Gemeente

Actie:

- *Beschikbaar stellen van bestaande gebouwen St.Jorisschool en voormalig peuterspeelzaal aan de Roggestraat*
- *Begeleiding en/of integratie aanpak opstellen samen met oa de buurtbewoners*

4.5 Gebruik onbebouwde percelen

Een mogelijkheid om extra woningen te kunnen realiseren, is het plaatsen van tijdelijke woningen op onbebouwde percelen voor een periode van 5 tot 10 jaar. Op grond van de kruimelgevallenregeling (besluit omgevingswet) biedt de procedure de mogelijkheid om tijdelijke bouwwerken te plaatsen voor een termijn van ten hoogste 10 jaar.

Om per direct grond beschikbaar te hebben is er gekeken naar grond in eigendom van de gemeente of van Wonion. De realisatietijd hiervan is tussen 3 á 6 maanden. Daarbij gaat het om de nodige voorbereidingen zoals aanvraag van de vergunning, bouwtijd, (eventueel) aanleg en aansluiting op gas, water, elektra en riolering, aanleg van verharding en dergelijke. In deze periode worden voor de juridische afhandeling duidelijke afspraken gemaakt tussen Wonion en de gemeente zodat bekend is wie waar verantwoordelijk voor is, ook bij het einde van de tijdelijke periode.

De locaties zijn de onbebouwde percelen die in 2016 beschikbaar zijn. Dit betreft onbebouwde percelen waar deels al woningen in voorzien zijn. Vooral op basis van het uitgangspunt spreiding is de selectie voor deze fase gemaakt zoals hieronder aangegeven:

	Kern	Locatie	Mogelijk aantal	Bestemming	Eigenaar
1	Varsseveld	Koningin Emmastraat	4 tot 6 personen	wonen	Wonion
2	Sinderen	Bouwplan Krompkamp	2 gezinnen en 4 alleenstaanden	wonen	Gemeente
3	Netterden	Bouwplan Slawijkse weg.	2 gezinnen en 4 alleenstaanden	wonen	Gemeente

Actie:

- *Instemmen met beschikbaar stellen van de gronden Koningin Emmastraat in Varsseveld, Het Kromkamp in Sinderen Slawijkse weg in Netterden*
- *Afspraken vastleggen in een samenwerkingsovereenkomst tussen Wonion en gemeente waarbij goede afspraken gemaakt worden over de duur, gebruik van de gronden, aansluiting nutsvoorzieningen e.d.*
- *Begeleiding en/of integratie aanpak opstellen samen met oa de buurtbewoners*

4.6 Huisvesting minderjarige asielzoekers

Er is ook behoefte aan huisvesting voor minderjarige asielzoekers. Deze jongeren vallen onder voogdij van het Nidos. Het Nidos zorgt voor professionele begeleiding. Het heeft de voorkeur om jongeren in gewone woningen in de wijk te laten wonen. Het gaat om vier jongeren in een woning. Deze woningen worden gehuurd door de organisatie die de minderjarigen begeleidt. Er zijn minstens drie woningen in een woonplaats nodig om voor goede begeleiding te zorgen. Wanneer een jongere 18 jaar wordt, is de gemeente verplicht om de jongere te huisvesten. Het probleem voor de gemeente Oude IJsselstreek is dat de woningvoorraad niet voorziet in goedkope huisvesting. Een oplossing hiervoor is dat de jongeren met een eigen huurcontract blijven wonen in de gehuurde woning na hun 18e. Als er meerdere jongeren in een woning 18 jaar zijn dan krijgt de organisatie die de begeleiding verzorgt een andere woning aangeboden voor AMV's. Een andere mogelijkheid is om jongeren in een één persoonswoning te huisvesten. Hierover moeten nog afspraken worden gemaakt. Zie ook onder 5.7

4.7 Financiën

De financiering voor het huisvestingsplan zal bestaan uit financiering door gemeente, Wonion en aanvullende subsidie door Rijk en/of provincie. Op basis van de plannen voor fase 1 is een grove raming gemaakt in samenwerking met Wonion en de gemeente. Hierbij zijn de stichtingskosten en exploitatiekosten in beeld gebracht. Dit brengt een onrendabele top met zich mee waarbij de gemeente en woningcorporatie gezamenlijk een 50/50 de verantwoordelijkheid nemen. Op dit moment zijn de financiële gevolgen van de gemeente ingeschat voor de eerste fase op ca. € 500.000,-, waarbij voor € 128.000 dekking gevonden kan worden binnen de SGW gelden. Voor de tweede fase wordt verwacht dat de gemeente een bijdrage zal moeten doen van ca. € 250.000,-.

Actie:

- De financiële consequenties “huisvesting” meenemen in de begroting (zie bijlage)

5 Integratie

In 2008 is een beleidskader voor integratie vastgesteld en daarna het uitvoeringsplan. In het beleidskader werd integratie als een breed maatschappelijk vraagstuk gezien. De noodzaak voor Integratie gold niet alleen voor statushouders maar voor alle inwoners van de gemeente. 'Een citaat uit dit beleid is: *Integratie is verbinden. Het duurzaam en herhaald bij elkaar brengen van mensen met andere mensen of groepen zodat er mengende en gemende sociale netwerken ontstaan.*' In de afgelopen jaren is het integratie beleid onder druk van de bezuinigingen versmald tot het bieden van maatschappelijke begeleiding voor statushouders. De middelen hiervoor vanuit het Rijk werden minder en de gemeente deed daar zelf geld bij. Vanuit het bestuursakkoord 'Verhoogde asielinstroom' is nu bekend geworden dat er extra middelen en regels komen voor maatschappelijk begeleiding, integratie, onderwijs en werk. Deze punten worden hieronder vertaald naar de lokale situatie.

5.1 Aansluiting op gemeentelijk beleid

De gemeenteraad heeft in 2014 de beleidsplannen voor integraal beleid op het Sociaal Domein vast gesteld. In het beleidsplan en de uitwerkingsnota 'Samen voor elkaar' zijn onderstaande leidende principes voor het beleid opgenomen. Om duidelijke lijn te houden in het beleid zal ook voor het integratie vraagstuk uitgegaan worden van deze principes.

Leidende principes	
Beleidsplan	Uitvoeringsplan
<ol style="list-style-type: none">1. Voorkomen is beter dan genezen.2. Verantwoordelijk voor het eigen leven.3. Voor wat, hoort wat.4. De vraag staat centraal, niet het aanbod.5. Zo licht als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk.6. Een leven lang leren.7. Korte lijnen en daadkracht.8. Afstemmen.9. Resultaat telt.10. De vorm van hulp en ondersteuning is aanpasbaar.11. Een zachte landing en continuïteit van zorg.12. Lokaal waar kan, regionaal waar dat beter is.	<ol style="list-style-type: none">a. Preventie is de kapstok, maar houd oplossingsgeld in je zak.b. Snel inzetten bij 1^e signalen.c. Zet in op kansrijke zaken.d. Wortel, niet stok.e. Kwartaallijkse monitoring.

De principes hebben geleid tot het denken over het basisniveau van sociale voorzieningen in onze gemeente. Het doel is dat inwoners zich zoveel mogelijk zonder tussenkomst van de gemeente of andere organisaties zelfstandig kunnen redden. In het kader van de verandering in het Sociaal domein vindt er een aantal experimenten plaats. Onder andere: De Verenigers, De Ontmoeting en BUUV. Deze experimenten lenen zich goed als instrument voor integratie. Naar aanleiding van de opvang van vluchtelingen in onze gemeente is een aantal bijeenkomsten geweest (zie bijlage). Er gebeurt al veel in de samenleving maar een van de opvallendste punten was dat men dat niet altijd van elkaar weet. Vanuit de bijeenkomsten kwam dan ook als duidelijke wens naar voren om dit beter te organiseren. Dit

idee loopt gelijk op met de voorstellen die ontwikkeld worden in het Sociaal domein over het basisniveau.

In de notitie 'Voorbij de zure appel' wordt beschreven hoe alles moet gebeuren met de beperkte middelen. Het is in elk geval goed dat in het Bestuursakkoord wel middelen beschikbaar worden gesteld voor de extra opgave die gemeenten moeten oppakken.

Actie:

- *Aansluiten bij het idee om in het basisniveau een platform te organiseren waar inwoners en organisaties elkaar kunnen vinden*
- *Een bijeenkomst organiseren rond het thema integratie*
- *Integratie verwerken in het Sociaal domein en in de experimenten BUUV, De Verenigers en De Ontmoeting*

5.2 Maatschappelijke begeleiding

Wanneer statushouders bij onze gemeente als nieuwe inwoner gemeld worden dan wordt een heel traject gestart. Er moet huisvesting geregeld worden, een uitkering, inrichting, een huisarts en eventueel een school en nog veel andere zaken. Dit traject heet maatschappelijke begeleiding en wordt in onze gemeente in 8 maanden door Vluchtelingenwerk uitgevoerd. Incidenteel is een verlenging van deze begeleiding nodig. Daarnaast ondersteunt Vluchtelingenwerk bij het regelen van gezinshereniging en zijn er wekelijks spreekuren. Al dit werk gebeurt met hulp van veel vrijwilligers. Door de toename van het aantal statushouders zijn er ook meer vrijwilligers nodig. De afgelopen maanden is Vluchtelingenwerk gegroeid. De formatie van de coördinatie is uitgebreid en het aantal vrijwilligers is gegroeid van 15 vrijwilligers in juli 2015 naar 35 vrijwilligers in mei 2016. De kosten voor de maatschappelijke begeleiding werden tot nu toe betaald uit het budget van het Rijk en een aanvullend budget van de gemeente. Wanneer er extra statushouders moeten worden begeleid dan zijn er ook meer vrijwilligers nodig. Wanneer er 50 extra statushouders komen dan zijn er ongeveer 20 extra vrijwilligers nodig. Deze personen moeten geworven en ingewerkt worden. Wanneer er onvoldoende vrijwilligers zijn dan zal afhankelijk van de situatie voor een deel professionele ondersteuning noodzakelijk zijn.

Actie:

- *Vluchtelingenwerk ondersteunen bij het werven van vrijwilligers voor de begeleiding van extra statushouders. Wanneer er onvoldoende vrijwilligers zijn voor de begeleiding van extra statushouders zal er tijdelijk een betaalde kracht moeten worden aangenomen bij vluchtelingenwerk.*
- *Uitbreiden van het aantal uren informatie & advies van Vluchtelingenwerk*
- *Financiële gevolgen: zie 7*

5.3 Participatieverklaring

Het kabinet heeft besloten om de participatieverklaring landelijk in te voeren voor alle inburgerings-plichtige nieuwkomers. Hiermee wordt beoogd vroegtijdig aan nieuwkomers het belang van de integratie in de Nederlandse samenleving aan te geven. De participatieverklaring is een instrument dat betrekking heeft op de basisprincipes van onze Nederlandse samenleving. Begrippen als vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit staan daarin centraal. Met het ondertekenen van de participatieverklaring tonen nieuwkomers hun

betrokkenheid bij de Nederlandse samenleving en hun bereidheid om daar actief aan bij te dragen.

In opdracht van het ministerie van SZW is in 2014 en 2015 in een aantal gemeenten, waaronder de gemeente Doetinchem, een pilot uitgevoerd ten behoeve van het afsluiten van de participatieverklaring. De evaluatie van deze pilot heeft laten zien dat zowel gemeenten als nieuwkomers positief oordelen over het participatieverklaring. Gemeenten hebben een centrale rol in het participatieverklaring. De gemeenten zijn immers de meest nabijgelegen overheid waarmee inburgeringsplichtigen te maken krijgen. Daarnaast kan het ondertekenen van de participatieverklaring op deze manier lokaal worden ingebed. Er kan de verbinding worden gelegd met voorzieningen en instellingen op andere terreinen, zoals (toeleiding naar) werk en onderwijs. De gemeente is vrij om invulling te geven aan het ondertekenen van de participatieverklaring. De voorkeur van de gemeente Oude IJsselstreek is om een inhoudelijke invulling te geven aan de ondertekening. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden. Deze worden de komende tijd uitgewerkt. De tekst van de participatieverklaring kunt u in de bijlage vinden.

Actie:

- *Invulling geven aan de participatieverklaring.*

5.4 Inburgering

Als iemand van buiten de EU komt dan moet iemand inburgeren. Dat betekent de Nederlandse taal leren en de samenleving. Mensen zijn verplicht om binnen 3 jaar een inburgeringstoets te doen. Dat kan zonder cursus maar ook met een cursus. Wanneer mensen geen geld hebben voor de cursus en de toets kunnen ze geld lenen van Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Wanneer mensen de toets niet halen zonder geldige reden moeten ze het geleende geld terug betalen. De verantwoordelijkheid voor deze procedure en de kosten voor de inburgering vallen niet onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeente kan alleen met kosten te maken krijgen wanneer iemand door het niet tijdig halen van de toets schulden krijgt. Dan zal er een schuldsaneringstraject ingezet moeten worden.

5.5 Onderwijs

De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting en niet voor de inhoud van het onderwijs. Het Rijk heeft voor scholen een regeling waarvan gebruikt kan worden gemaakt voor kinderen van asielzoekers of statushouders. In het Bestuursakkoord is aangegeven dat er extra middelen zullen komen voor het onderwijs. De landelijke organisatie LOWAN verdeelt deze middelen en kan scholen ondersteunen bij de inhoud van het onderwijs. De gemeente heeft een regulier overleg met vertegenwoordigers van het onderwijs. Vanuit dit overleg is onder voorzitterschap van de gemeente een werkgroep opgezet. In de werkgroep is gesproken over de signalen dat kinderen van statushouders niet altijd goed mee kunnen komen in de klas. De vergoeding die scholen van het Rijk krijgen lijkt onvoldoende om alle kinderen intensief te begeleiden. De scholen hebben andere mogelijkheden besproken bijvoorbeeld of de kinderen een jaar lang centraal opgevangen konden worden in het onderwijs. Dit heeft als nadeel dat kinderen niet in de nieuwe en eigen omgeving aarden. Het gaat in Oude IJsselstreek globaal om 25 kinderen van 1 -18 jaar in 2015. Uiteindelijk is besloten dat de scholen de expertise die ze op hebben gedaan delen en geen centrale school zullen vestigen.

Voor kinderen van de middelbare school is een internationale schakelklas (ISK) mogelijk bij het Metzocollege in Doetinchem. Deze ISK is in een jaar tijd van 1 klas naar 8 klassen gegroeid. Er is behoefte aan verdere uitbreiding. De mogelijkheden hiervoor worden regionaal onderzocht.

Actie:

- *Halfjaarlijks overleg onderwijs.*
- *Er is in de regio overleg over huisvesting van de ISK*

5.5 Werk en inkomen

5.5.1 Werk

Werk en taal staan voorop als het gaat om mee te doen in de samenleving. De ervaring in het verleden met statushouders leert dat pas naar (vrijwilligers)werk gezocht wordt, als iemand de inburgering had gehaald. Het landelijk advies is nu om niet af te wachten totdat de inburgeringstoets is gehaald maar al eerder met het meedoen in de samenleving te beginnen. Het zal niet voor iedereen mogelijk zijn om naast inburgering nog andere activiteiten te ontplooiën. Maatwerk is noodzakelijk. Ook bij het koppelen van statushouders aan gemeenten zou het mooi zijn als ze gekoppeld zouden worden aan een gemeente waar een redelijke kans is om aan het werk te komen.

Het Rijk en het COA zoeken naar mogelijkheden om die match beter te maken. Hiervoor is in het Bestuursakkoord budget opgenomen. De nieuwe organisatie voor werk&inkomen Laborijn zal moeten gaan kijken wat ze hierin kunnen betekenen. De gemeente is hierover met hen in gesprek. Er is in onze gemeente een burgerinitiatief ontstaan om te bemiddelen tussen statushouders en werk. Er is over dit initiatief wel oriënterend contact geweest met het ondersteuningsteam van het Rijk (OTAV) en de provincie.

Omdat de gemeente Oude IJsselstreek in de Achterhoekse Aanpak het aandachtsgebied werk&inkomen heeft, zal de komende maanden gekeken worden welke mogelijkheden er zijn om dit thema uit te werken.

Actie:

- *Bundelen van kennis en ervaring van partners in het werkveld om statushouders te ondersteunen bij het verkrijgen van werk.*

5.5.2 Inkomen

In de uitwerking van het Bestuursakkoord is aangegeven dat de bijstandsuitkeringen zullen worden aangepast waarbij het bedrag uit het Gemeentefonds wordt uitgekeerd per geplaatste statushouder.

Dus niet naar inwonersaantal. Hoe dit precies wordt uitgevoerd is nog niet bekend.

5.5.3. Bijzondere bijstand

Wanneer een statushouder zich in de gemeente vestigt kan deze een beroep doen op de Bijzondere bijstand voor inrichtingskosten. Net als voor andere inwoners is een maximale lening bij de Stadsbank voorliggend. Wanneer er meer inrichtingskosten noodzakelijk zijn dan wordt er bijstand 'om niet' verstrekt. Bij de inrichting van een woning wordt afhankelijk van de grote van het aantal personen van het huishouden uitgegaan van bedragen van het

Nibud en de mogelijkheid om 2^e hands spullen aan te schaffen. Wanneer de nieuwe inwoners geen werk vinden zullen ze ook een beroep kunnen doen op het minimabeleid van de gemeente zoals de Meedoen regeling, Regeling schoolgaande kinderen en de computerregeling voor kinderen, collectieve verzekering en participatietoelage. Hierdoor is het mogelijk dat de uitgaven voor de Bijzonder bijstand zullen stijgen. In het Bestuursakkoord wordt aangegeven dat aan het gemeentefonds een budget voor de extra kosten voor Bijzondere bijstand zullen worden toegevoegd.

5.6 Alleenstaande minderjarig vluchtelingen (AMV's)

Minderjarige asielzoekers vallen niet onder het COA. Ze vallen onder voogdij van het Nidos. Het Nidos zorgt voor begeleiding van de minderjarige. Minderjarigen worden gehuisvest in normale eengezinswoningen in een wijk. Bij voorkeur niet in grotere eenheden. Ze worden begeleid door organisaties die ervaringen hebben in het begeleiden van jongeren. De jongeren gaan in de regel naar een ISK of naar voortgezet onderwijs. Wanneer jongeren 18 jaar worden moeten ze gehuisvest worden door de gemeente. Dit is echter een probleem omdat ze niet veel huur kunnen betalen. Hiervoor moet in overleg met Wonion nog een oplossing worden gezocht. Wanneer hier duidelijkheid over is kunnen verdere afspraken worden gemaakt een organisatie die de opdracht heeft gekregen van Nidos om jongeren te begeleiden.

Er zijn al wel gesprekken geweest met een aantal organisaties die jongeren begeleiden. Wanneer we AMV's huisvesten, vier in een woning dan zou de voorkeur uitgaan naar minstens 3 woningen. Omdat hierdoor de begeleiding voldoende gegarandeerd is. Wanneer jongeren 18 worden dan zal enige begeleiding nodig zijn. Voor jongeren vanaf 16 jaar wordt het budget maatschappelijke ondersteuning naar de gemeente gestort. Dit budget kan ingezet worden voor de begeleiding van 18+. Het moet hiervoor wel apart gezet worden. De planning is om de afspraken hierover voor het zomerreces te hebben afgerond.

Actie:

- *Goede voorwaarden scheppen om tot huisvesting en begeleiding 18+ over te gaan*
- *Keuze partner organisatie voor huisvesting en begeleiding AMV's*
- *Maatschappelijk budget reserveren voor 18 plus begeleiding*

5.7 Integratie gericht op wijken en dorpen

De ene wijk is de andere niet en dat geldt ook voor dorpen. En toch begint integratie vooral bij de burens, de buurtvereniging en de wijk. Op een inburgeringscursus kan men de taal leren maar in de praktijk zal inburgering toch in de woonomgeving moeten gebeuren; bij de winkel of in het openbaar vervoer. Een buurt of een wijk zal ook moeten wennen aan het feit dat een ander niet zomaar een woord kan vinden of andere gebruiken heeft. Om de integratie dichtbij huis te bevorderen kunnen de ideeën hiervoor het beste uit de wijk zelf en van de statushouders zelf komen. Als stimulans wordt een beperkt budget beschikbaar gesteld voor initiatieven die tot integratie leiden in de wijken.

Actie:

- *Initiatieven uit de wijk in het kader van integratie kunnen ondersteund worden door de gebiedsmakelaars*

6. Communicatie

Hoe informeren/gaan we in gesprek met de samenleving en hoe kan communicatie bijdragen aan het goed verlopen van de participatie/integratie? Voor de korte termijn willen we alle doelgroepen meenemen in de besluitvorming rondom de vestiging van statushouders. Niet alleen meenemen maar waar mogelijk samen mee optrekken. Ideeën en zorgen met elkaar delen en zoeken naar oplossingen en samenwerking. Op middellange en lange termijn is het van belang dat de participatie/integratie op een goede manier verloopt. Iedereen moet prettig kunnen wonen in de gemeente Oude IJsselstreek.

Als eerste stap zijn in maart 2016 twee algemene informatiebijeenkomsten gehouden over het vluchtelingenvraagstuk. Voorafgaand aan deze informatiebijeenkomsten is een bijeenkomst met samenwerkende organisaties (o.a. betrokken organisaties, politie en belangenverenigingen) georganiseerd. De bijeenkomsten waren bedoeld om vragen op te halen, zorgen te delen en aanwezigen konden hun hulp aanbieden.

Met de communicatie willen we de volgende doelen bereiken:

- Open en tijdige informatie naar doelgroepen: zodat iedereen voldoende op de hoogte is van de huisvesting van statushouders en de wijze waarop de gemeente inzet op integratie en participatie
- Bijdragen aan creëren van neutrale tot positieve houding bij omwonenden en betrokkenen voor huisvesting statushouders in hun directe omgeving
- Bijdragen aan motiveren van doelgroepen tot meewerken en samenwerken

Centraal in de communicatie staat:

- I. Het gaat er niet om wat je wilt vertellen maar wat je wilt bereiken!
- II. Mensen willen gehoord worden
- III. Ga naar mensen toe
- IV. Zet hun beleving en vragen centraal
- V. Veranderingen kosten tijd; geef tijd
- VI. Vermijd ambivalentie, zorg voor duidelijkheid

uitgangspunten	We communiceren tijdig en in de juiste volgorde. Dit wil zeggen dat direct belanghebbenden als eerste worden geïnformeerd en ontwikkelingen in hun buurt niet lezen uit bijvoorbeeld de krant.
	Maatwerk in de communicatie is noodzakelijk. Dit betekent dat per locatie wordt bekeken welk communicatietraject het meest geschikt is en welke boodschap daarbij hoort. Bij de verschillende locaties moet worden ingegaan op specifieke aandachtspunten voor die locatie. Bij een situatie waarin vier of minder personen in een bestaande woning worden gehuisvest, wordt het normale (communicatie)traject gevolgd dat het afgelopen jaar is gevolgd.
	De communicatie is open en eerlijk. We staan open voor zorgen en kritiek en spelen daarop in.
	De dialoog staat centraal. We gaan in gesprek.
	De communicatie is duidelijke en zo concreet mogelijk (ruis voorkomen). We communiceren zoveel mogelijk concrete informatie: zowel over de locaties, als ook over het aantal te huisvesten statushouders per locatie en welke vorm (in

geval van tijdelijke woningen)

Er is afstemming over de communicatie met direct betrokken partijen als Wonion en vluchtelingenwerk: over zowel de inzet van middelen, de timing als de kernboodschappen.

We zetten verschillende communicatiemiddelen en kanalen in, zodat de middelen elkaar kunnen versterken: zowel website en sociale media als persoonlijke gesprekken.

We houden vinger aan de pols. We monitoren de beleving van de onderwerp in de samenleving via (sociale)media en de gebiedsmakelaars. Waar nodig wordt het communicatietraject bijgesteld als blijkt dat er bepaalde behoeftes in de samenleving zijn.

Actie:

- *Informeren van alle doelgroepen over de integratie en huisvesting via verschillende communicatiemiddelen*
- *Houden van bewonersavonden per huisvestingslocatie voor direct omwonenden*
- *Waar nodig opstellen communicatietraject per locatie voor het vervolg*
- *Monitoren (sociale) media over dit onderwerp*

7. Financiën

In de uitwerking van het bestuursakkoord is aangegeven dat de extra middelen die beschikbaar zijn gesteld de statushouders zullen volgen. Voor een aantal onderdelen zijn vaste bedragen vastgesteld maar voor een aantal onderwerpen is aangegeven dat deze door berekend zullen worden in het gemeentefonds. De exacte bedragen zijn hier nog niet aan gekoppeld (zie bijlage). Belangrijk is wel dat als men aan het begin niet investeert in integratie de kans groter is dat de kosten later toch hoger blijken te worden. Wat de vestiging van extra statushouders ons extra kost is en hoe we daarvoor gecompenseerd worden door de uitwerking in het Bestuursakkoord is nog niet helemaal duidelijk. In de bijlage is een zo goed mogelijk overzicht gegeven van de uitgaven en de dekking.

8. Tot slot: samenvatting acties en procedure

Het zal duidelijk zijn dat dit dossier een dynamische aanpak vraagt. Wat we vandaag opschrijven kan morgen achterhaald zijn door actualiteit. Toch moet er richting gekozen worden en besluiten worden genomen om verder te komen. In dit actieplan zijn per hoofdstuk acties opgenomen. Veel van de acties zijn zaken die al lopen. Voor sommige acties zal in de uitwerking nog een besluit aan het College worden voorgelegd. Het College zal de raad blijven informeren over de stand van zaken. Wanneer er beslissingen moeten worden genomen die onder het budgetrecht van de gemeenteraad vallen zal het College met een voorstel naar de raad komen. Hieronder staat een samenvatting van de acties. Het uiteindelijk doel van dit actieplan is om voor het eind van het jaar te komen tot extra huisvesting en integratie van statushouders. Daarmee wordt een bijdrage geleverd om opvangplaatsen voor vluchtelingen in de AZC's te creëren.

Acties Huisvesting

- Beschikbaar stellen van bestaande gebouwen St.Jorisschool en voormalig peuterspeelzaal aan de Roggestraat
- Instemmen met beschikbaar stellen van de gronden Koningin Emmastraat in Varsseveld, Het Kromkamp in Sinderen Slawijkse weg in Netterden
- De financiële consequenties "huisvesting" meenemen in de begroting (zie ook bijlage)
- Instemmen met fasering
- Instemmen met de variatie van tijdelijke wooneenheden en bestaande gebouwen
- Afspraken vastleggen in een samenwerkingsovereenkomst waarbij goede afspraken gemaakt worden over de duur, gebruik van de gronden, aansluiting nutsvoorzieningen e.d.
- Begeleiding en/of integratie aanpak opstellen samen met oa de buurtbewoners

Acties Integratie

- Aansluiten bij het idee om in het basisniveau een platform te organiseren waar inwoners en organisaties elkaar kunnen vinden
- Vluchtelingenwerk ondersteunen bij het werven van vrijwilligers voor de begeleiding van extra statushouders. Wanneer er onvoldoende vrijwilligers zijn voor de begeleiding van extra statushouders zal er tijdelijk een betaalde kracht moeten worden aangenomen bij vluchtelingenwerk.
- Uitbreiden van het aantal uren informatie & advies van Vluchtelingenwerk
- Invulling geven aan de participatieverklaring.
- Halfjaarlijks overleg met onderwijs over statushouders.
- Regionaal overleg over huisvesting van de ISK
- Afstemming Laborijn, particulier initiatief, Rijk, provincie, Regio mogelijk door een expertmeeting in het najaar 2016
- Overleg over huisvesting en begeleiding 18+
- Keuze partner organisatie voor huisvesting en begeleiding AMV's
- Maatschappelijk budget reserveren voor 18 plus begeleiding
- Initiatieven uit de wijk in het kader van integratie kunnen ondersteund worden door de gebiedsmakelaars